

## KRATKE VIJESTI

**VEĆA ALOKACIJA ZA ZELENU URBANU OBNOVU**

Odlukom ministra prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine Branka Bačića od 29. siječnja 2024. povećana je alokacija za Poziv na dostavu projektnih prijedloga "Izrada Strategija zelene urbane obnove". Točnije, ukupan raspoloživi iznos bespovratnih sredstava za dodjelu u sklopu toga poziva povećan je s 508.527,44 eura za dodatna 2,02 milijuna eura. Odlukom o povećanju alokacije toga poziva, koju je ministar prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine donio 19. prosinca 2022. godine, iznos dostupnih bespovratnih sredstava u sklopu Poziva povećan je s 331.807,02 eura na 508.527,44 eura, čime je osigurano sufinanciranje 19 prihvatljivih projektnih prijedloga, izvijestili su iz Ministarstva prostornog uređenja i državne imovine (MPGI). U sklopu tog poziva pristiglo je 96 projektnih prijedloga, a povećanjem alokacije osigurava se sufinanciranje preostalih 75 prihvatljivih projektnih prijedloga s rezervne ljestvice poretka Odbora za odabir projekata. Također, dodatna sredstva osigurana tom odlukom namijenjena su za nastavak postupka dodjele bespovratnih sredstava projektnim prijedlozima zaprimljenima do trenutka zatvaranja Poziva te podnošenje novih projektnih prijedloga nije moguće. ▀

**RASTE INTERES ZA INVESTICIJE U ZELENU INFRASTRUKTURU**

Uoči skorašnje objave novoga javnog poziva vrijednog 17 milijuna eura, koji je planiran u ožujku 2024., Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) je za predstavnike lokalnih jedinica i ove godine organizirao informativne radionice o važnosti ulaganja u zelenu

infrastrukturu. Sudionicima radionice tu je važnost istaknuo i ministar gospodarstva Damir Habijan. Istaknuo je kako su projekti ulaganja u zelenu infrastrukturu neophodne aktivnosti kojima se može poboljšati kvaliteta života u gradovima. I svjetska i domaća iskustva pokazala su da takva ulaganja pokazuju izvrsne rezultate i u kontekstu klimatske neutralnosti, ali i u uštedi energije. Naglasio je kako su prednosti puno brojnije, od kvalitete zraka do kvalitete zdravlja stanovnika, zbog čega ih nikako ne treba zanemariti u klimatskoj politici.

Luka Balen, direktor FZOEU-a, rekao je da sve veći interes gradova i općina svjedoči o znatnoj potrebi za takvim programima, posebno imajući u vidu promjene u klimi. U protekle dvije godine Fond je podržao čak 122 projekta razvoja zelene infrastrukture, osiguravajući za njihovu provedbu 28 milijuna eura. Dodao je kako je Fond aktivno poticao uzgoj sadnica te izradu projektne dokumentacije koja je ključna za provedbu takvih projekata.

U svojem izlaganju dr. sc. Nirvana Franković Mihelj upozorila je na to da se danas ne radi samo o klimatskim promjenama, već o klimatskoj krizi. Istaknula je da su promjene u ključnim indikatorima klime ranije napredovale sporije, dok se sada bilježe svake godine. Tradicionalno praćenje emisija ugljikova dioksida iz različitih aktivnosti sada je prošireno na praćenje apsorpcije stakleničkih plinova različitih vrsta tla. Zato su zelene površine od vitalne važnosti za prilagodbu klimatskim promjenama, a zelena infrastruktura postaje neizostavna.

Aleksandra Čilić, načelnica Sektora zaštite okoliša pri FZOEU-u, istaknula je ranjivost Hrvatske kao mediteranske zemlje na klimatske promjene. To je samo razlog više za jačanje otpornosti naših gradova i drugačije promišljanje urbanizma, koji su u Fondu nazvali "Zelena strana ulice". Čilić je navela da se kroz pozive sufinanciraju

izrada zelenih nadstrešnica, sadnja drveća, ozelenjavanje javnih parkirališta i parkova, mreže za pješačenje, javne slavine, strateški dokumenti, projekti razmjene iskustava, ali i programi edukacije te pothvalila primjere dobre prakse gradova i općina koji su svoje projekte već uspješno dovršili.

Jedno od najčešćih pitanje prilikom planiranja projekata urbanog ozelenjavanja je koje vrste biljaka saditi, a odgovor na to sudionicima je kroz svoju prezentaciju dao Marko Radošević, stručnjak iz *Hrvatskih šuma*. Radošević je istaknuo važnost korištenja autohtonih vrsta šumskog drveća i grmlja te izbjegavanja invazivnih stranih vrsta koje mogu biti estetski privlačne, ali i uzrokovati štetu okolišu. Radošević je zaključio da misao vodilja treba biti: pravo stablo na pravome mjestu s pravom svrhom.

Sunčana Matić iz Službe za odnose s javnošću Fonda istaknula je važnost dobre komunikacije kako bi se sve građane osvijestili o utjecaju klimatskih promjena na našu svakodnevicu. Ključno je provoditi različite edukativne aktivnosti na lokalnoj razini te poticati građane da svojim svakodnevnim navikama doprinesu pozitivnim promjenama. ▀

**JAVNI POZIV ZA ENERGETSKU OBNOVU OBITELJSKIH KUĆA**

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost na svojoj mrežnoj stranici objavio Izmjene i dopune Uvjeta i kriterija za sufinanciranje energetske obnove obiteljskih kuća, a u kojima su određeni uvjeti dodatno pojašnjeni i definirani. Objavljena je i nadopuna tehničkih uvjeta kao i obavezni sadržaj punomoći koju građani mogu koristiti kako bi ovlastili drugu osobu za podnošenje prijave u njihovo ime. Također, na stranicama je dostupan obrazac izjave prijavitelja, koji uključuje i obrazac za suglasnost suvla-

## KRATKE VIJESTI

snika. Promjena je i to da osobna iskaznica neće biti dio obvezne dokumentacije, već će se tražiti samo uvjerenje o prebivalištu, a što je u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka. Objava javnog poziva kao i zaprimanje prijava počinje 13. ožujka 2024. Od toga dana građani će sa stranica Fonda moći preuzeti prijavni obrazac i obrazac tehničkog proračuna, koji čine dio obvezne dokumentacije za prijavu. Riječ je o elektroničkim verzijama dokumenata koje će trebati popuniti osnovnim podacima o kući i informacijama o planiranim mjerama energetske obnove odnosno ugradnje sustava za korištenje obnovljivih izvora energije. Osim njih prijavitelji će uz svoju prijavu morati priložiti sve ostale obvezne dokumente koje će prethodno pripremiti poput izjave prijavitelja, suglasnosti suvlasnika, uvjerenja o prebivalištu, dokaza o legalnosti kuće, ZK izvotka iz kojeg je vidljivo vlasništvo, energetske pregleda i certifikata te ponuda izvođača.

Prijave će se podnositi preko aplikacije u koju će se građani prijavljivati preko Nacionalnoga identifikacijskog i autentifikacijskog sustava (NIAS). Poveznica na javnu aplikaciju bit će objavljena u sklopu javnoga poziva. (Su)vlasnik obiteljske kuće prijavu će moći podnijeti samostalno ili je u njegovo ime može podnijeti opunomoćenik. Ako prijavu podnosi opunomoćenik u ime prijavitelja, u prijavnu je aplikaciju obvezno učitati i specijalnu punomoć za podnošenje prijave na javni poziv ovjerenu od javnog bilježnika.

Javni poziv kojim je na raspolaganju rekordnih 120 milijuna eura namijenjen je građanima koji su vlasnici ili suvlasnici obiteljskih kuća u kojima imaju prebivalište. Da bi kuća bila prihvatljiva za sufinanciranje, više od 50 posto površine mora služiti za stanovanje te mora imati do 600 m<sup>2</sup> bruto podne površine ili najviše tri stambene jedinice. Cilj tog programa, kroz koji je do sada već sufinancirana obnova više od 25 tisuća obiteljskih kuća,

a koji Fond provodi u suradnji s Ministarstvom prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja, jest potaknuti primjenu mjera energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima. ▀

### AKTIVNOSTI PROJEKTA "DRAVA LIFE – INTEGRIRANO UPRAVLJANJE RIJEKAMA"

Na području općine Hlebina, kod naselja Gabajeve Grede, otvoren je novoformirani rukavac rijeke Drave te su javnosti predstavljeni ostali radovi na području Koprivničko-križevačke županije koji se izvode u sklopu projekta "DRAVA LIFE – Integrirano upravljanje rijekama".

Glavni cilj višegodišnjeg projekta DRAVA LIFE (LIFE14 NAT/HR/000115), koji 2024. ulazi u završnu fazu, očuvanje je ekosustava rijeke Drave, jedne od posljednjih doprirodnih europskih rijeka, te poboljšanje njezine dinamike i morfologije duž 300 kilometara toka kroz Hrvatsku. Provođenjem projekta u suradnji s ustanovama za upravljanje vodama i zaštitu prirode te nevladinim organizacijama ključne prirodne značajke ekosustava Drave obnavljaju se otvaranjem i stvaranjem novih rukavaca, uklanjanjem i prilagodnom obaloutvrda i ostalih vodnih građevina te očuvanjem poplavnih područja i prirodnih strmih obala rijeke. Navedeni zahvati koristit će brojnim ugroženim vrstama i staništima u područjima Natura 2000, pridonijeti boljoj zaštiti od poplava u naseljenim područjima uz rijeku te povećati rekreacijsku vrijednost područja za lokalno stanovništvo. Područje projekta DRAVA LIFE uklopljeno je u prvi svjetski petodržavni UNESCO-ov rezervat biosfere Mura – Drava – Dunav, poznat kao Europska Amazona, koji se nalazi na prostoru Austrije, Slovenije, Hrvatske, Mađarske i Srbije. Ukupna vrijednost projekta DRAVA LIFE je 4,6 milijuna

eura, od čega 60 posto sredstava sufinancira Europska komisija. Prvi je i jedan od najvećih projekata financiranih iz LIFE programa EU-a na području Hrvatske koji se bavi obnovom rijeke. Projekt obuhvaća područje 310 km dugoga riječnog toka i uključuje četiri Natura 2000 područja na površini od 67 800 hektara od Dubrave Križovljanske (322,8 rkm) do Osijeka (15 rkm). U projekt je uključena cijela dužina rijeke Drave u Hrvatskoj, osim dijela od Donjeg Miholjca do ušća u Dunav (PP Kopački rit). ▀

### URUČENA 22 UGOVORA VRIJEDNA 489 MILIJUNA EURA IZ NPOO-a 2021. – 2026.

U Osijeku su svečano uručena 22 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava vrijedna 489,1 milijun eura, od čega 289 milijuna eura iznose EU-ova bespovratna sredstva. Od toga je 18 ugovora za vodonokomunalne projekte, odnosno osam ugovora za male intervencije i 10 ugovora za aglomeracije, te četiri ugovora za projekte smanjenja rizika od katastrofa. Uz ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava uručeni su ugovori o sufinanciranju projekta kojima je uređen udio sufinanciranja nacionalne komponente projekata između *Hrvatskih voda* te javnoga isporučitelja vodnih usluga koji je ujedno prijavitelj, odnosno korisnik projekta, te partnera u sufinanciranju projekata. Ugovore su javnim isporučiteljima vodnih usluga uručili ministar gospodarstva i održivog razvoja Damir Habijan i generalni direktor *Hrvatskih voda* Zoran Đuroković.

Ugovori su sufinancirani iz Mehanizma za oporavak i otpornost, kroz aktivnosti u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPOO) za financiranje provedbe investicijskih projekata sustava javne vodoopskrbe i javne odvodnje. Kroz 18 vodonokomunalnih projekata bit će izgrađena odnosno rekonstruirana 285,33 km sustava javne

## KRATKE VIJESTI

vodoopskrbe, čime će se omogućiti pristup poboljšanoj vodoopskrbi za 32 024 stanovnika, te izgrađeno/rekonstruirano 623,95 km sustava javne odvodnje i 12 uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, čime će se omogućiti pristup poboljšanoj sustavu pročišćavanja otpadnih voda za 77 425 stanovnika. Kroz četiri projekta za smanjenje rizika od katastrofa do 2026. planira se sklopiti ukupno osam ugovora o izvođenju radova za projekte zaštite od poplava, izgraditi/rekonstruirati ukupno 54,32 km struktura za zaštitu od poplava i time poboljšati mjere zaštite od poplava za ukupno 9089 stanovnika. ■

#### URUČENO DEVET UGOVORA VRIJEDNIH 171,7 MILIJUNA EURA IZ NPOO-A 2021. – 2026.

U Zadru je svečano uručeno devet ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za vodnokomunalne projekte na području morskih županija. Ugovori su ukupne vrijednosti 171,7 milijuna eura s PDV-om, od čega 97,9 milijuna eura čine EU-ova bespovratna sredstva. U nazočnosti predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića, ugovore su javnim isporučiteljima vodnih usluga uručili ministar gospodarstva i održivog razvoja Damir Habijan i generalni direktor *Hrvatskih voda* Zoran Đuroković. Ugovori su sufinancirani iz Mehanizma za oporavak i otpornost, kroz aktivnosti u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPOO) za financiranje provedbe investicijskih projekata sustava javne vodoopskrbe i javne odvodnje. Također, potpisani su Ugovor za izradu novelacije studije izvodljivosti i aplikacijskog paketa, projektne i natječajne dokumentacije za razvoj sustava vodoopskrbe na uslužnom području Vodovoda d.o.o. Zadar za sufinanciranje iz EU-a te Sporazum o suradnji na pripremi i provedbi projekta "Uređenje lijeve obale

rijeka Zrmanje od Jankovića buka do grada Obrovca" između *Hrvatskih voda*, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Lučke uprave Sisak i Grada Obrovca. Nakon svečanoga potpisivanja predsjednik Vlade je zajedno s ministrom gospodarstva i održivog razvoja te generalnim direktorom *Hrvatskih voda* obišao Islam Grčki i novoizgrađeni vodoopskrbni sustav. Na području naselja Islama Grčkog u tijeku je izgradnja sustava javne vodoopskrbe u sklopu dvaju projekata odobrenih u sklopu Nacionalnoga plana oporavak i otpornosti 2021. – 2026. ("Izgradnja vodovoda u Vukšiću, Proviću i Islamu Grčkom" i "Izgradnja vodovoda u Lepurima, Buliću i Islamu Grčkom") ukupne vrijednosti oko devet milijuna eura. ■

#### HŽ INFRASTRUKTURA POKRENULA DOSAD NAJVEĆI POSTUPAK NABAVE

*HŽ Infrastruktura* pokrenula je postupak nabave projektiranja i izgradnje Globalnog sustava pokretnih komunikacija za željeznički promet (GSM-R) i migraciju na FRMCS (Budući željeznički mobilni komunikacijski sustav), odnosno novu radijsku tehnologiju za komunikaciju s pružnim vozilima na željezničkim prugama kojima upravlja *HŽ Infrastruktura*. Procijenjena vrijednost nabave je 450 milijuna eura, što je najveća procijenjena vrijednost nabave ikada u *HŽ Infrastrukturi*. Detaljnije, GSM-R (*Global System for Mobile Communications for Railways*) jest međunarodni komunikacijski bežični standard za željezničku komunikaciju i aplikacije. Dio je Europskog sustava upravljanja željezničkim prometom (ERTMS), a koristi se za komunikaciju između vlakova i kontrolnih centara za regulaciju željezničkog prometa. FRMCS (*Future Railway Mobile Communication System*) postupno će zamijeniti aktualni GSM-R jer trenutačno dostupne specifikacije ne pokrivaju cijeli niz funkcionalnosti koje su potrebne upraviteljima

infrastrukture i željezničkim prijevoznicima. Modernizacijom se planira pokriti cjelokupna željeznička mreža u Hrvatskoj na više od 2600 km pruga.

Predviđeno trajanje provedbe ugovora je sedam godina. Projekt se financira iz fondova EU-a (CEF – Instrument za povezivanje Europe) i kredita Europske investicijske banke, a sastoji se od triju faza: izrade projekta odnosno tehničke dokumentacije izgradnje, izgradnje Globalnog sustava pokretnih komunikacija za željeznički promet te migracije s GSM-R mreže u FRMCS.

Općenito, komunikacija na prugama *HŽ Infrastrukture* postiže se radiodispečerskim (RD) sustavom izgrađenim početkom osamdesetih godina prošloga stoljeća. To je poseban telekomunikacijski sustav čija je osnovna namjena uspostavljanje komunikacijske veze (radiotelefonske i digitalne telegramom) između strojovođe vučnog vozila u pokretu i određenoga dispečerskog središta te obratno. Sve komunikacijske veze ostvarene preko RD sustava potpuno su kontrolirane i obavezno su snimane registronima.

Ugradnjom GSM-R/FRMCS sustava na željezničkim prugama u Hrvatskoj postiže se interoperabilnost i zamjena postojećih sustava, što omogućuje neometan prekogranični promet i veću iskoristivost kapaciteta pruga, uz pružanje novih usluga prijevoznicima i stvaranje preduvjeta za uvođenje naprednih sustava upravljanja vlakovima. Najvažnije, takvim sustavom znatno se podiže razina sigurnosti jer GSM-R omogućuje pouzdanu komunikaciju između dispečera, vlakova i ostalih operativnih jedinica, što je ključno za sigurno prometovanje vlakova, brze reakcije u slučaju hitnih situacija te za sprječavanje incidenata, prijetnji, opasnosti i nesreća na pruzi.

GSM-R se inače koristi na 130 tisuća kilometara pruga u Europi i 210 tisuća kilometara pruga diljem svijeta i svi

## KRATKE VIJESTI

imaju obvezu postupno se prebaciti na FRMCS. Njegovo uvođenje u Hrvatskoj podržavaju i socijalni partneri i Agencija za sigurnost željezničkog prometa. Projekt tranzicije na FRMCS u pripremi je gotovo dvije godine i zamišljen je da se realizira po modelu *design&build* kako bi se maksimirali transparentnost i brzina realizacije. ■

### ODRŽANA KONFERENCIJA "PO KOJEM VOZKOM REDU VOZIMO?"

Hrvatska agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM) i Savez za željeznicu organizirali su 14. ožujka 2024. u Kampusu Borongaj, u Zagrebu konferenciju pod nazivom "Po kojem voznom redu vozimo?", na kojoj su sudjelovali i članovi Uprave HŽ Infrastrukture Darko Barišić i Subhi Tawfiq. Sudionici konferencije jednoglasno su zaključili da se samo zajedničkom suradnjom može doći i do kvalitetnoga voznog reda. Konferencija je bila podijeljena na dva dijela. U prvome dijelu održan je prezentacijski blok, a u drugome konstruktivna panel-diskusija na temu naziva konferencije. U prezentacijskome dijelu o planiranju voznoga reda na hrvatskoj željezničkoj mreži sudjelovali su član Uprave HŽ Infrastrukture Subhi Tawfiq, prof. dr. sc. Borna Abramović s Fakulteta prometnih znanosti i predavač na Sveučilištu Sjever Ante Klečina, dok je o voznome redu iz perspektive regulatornoga tijela govorio viši stručnjak HAKOM-a Ivica Škrtić. U svojoj prezentaciji Subhi Tawfiq ukratko je prikazao procedure izrade voznog reda za oko 1000 putničkih i 400 teretnih trasa koje su dnevno na raspolaganju prijevoznicima na hrvatskim prugama. Tawfiq je istaknuo da je kod izrade voznog reda najbitnije – poštivanje procedure. Borna Abramović je u svojoj prezentaciji prikazao povijest taktnoga voznoga reda koji se počeo primjenjivati u Švicarskoj šezdesetih godina prošloga stoljeća, a danas ga ima većina europskih zema-

lja. Vozni red jest stvarni plan kojim željeznica mora ponuditi izvrsnu uslugu prijevoza svojem korisniku (putnicima i robi) i, u konačnici, svaki će korisnik zadovoljstvo kvalitetom usluge ponajprije temeljiti na točnosti izvršenja voznoga reda. Točnost je ogledalo željeznice, zaključio je Abramović. Pokazujući primjere mogućnosti uvođenja taktnoga voznoga reda na nekim dionicama pruga na sjeveru Hrvatske, Ante Klečina upozorio je na potrebu integrirane mreže svih vrsta prijevoza kako bi mobilnost bila dostupna korisnicima tijekom cijeloga dana. Ivica Škrtić je u svojoj prezentaciji pokazao primjere iz svoje "inspektorske prakse". Istaknuo je da su kroz godine smanjene nepravilnosti oko, na primjer, isticanja izvadaka iz voznih redova na pojedinim službenim mjestima i točnosti podataka u voznim redovima.

U panel-diskusiji sudjelovali su predsjednik Saveza za željeznicu prof. dr. sc. Mladen Nikšić, član Uprave HŽ Infrastrukture Darko Barišić, predsjednik Uprave HŽ Putničkog prijevoza Željko Ukić, direktor ENNA Transporta i član Uprave ENNA Logica Petar Glavaš te direktor Rail Cargo Carrier – Croatia i predsjednik Koordinacije željezničkih prijevoznika pri HUP-u Milan Brkić. Panel-diskusiju moderirao je Ante Klečina.

U Hrvatskoj trenutačno posluje 19 željezničkih prijevoznika među kojima je 13 aktivno u teretnome prijevozu, a jedan u putničkome. U Hrvatskoj voze 632 putnička i 102 teretna vlaka na dan. Raspravljalo se o tome kako uspješno organizirati održiv vozni red za sve prijevoznike, pogotovo sada, u uvjetima brojnih radova na hrvatskim prugama. Dobar vozni red u teretnome prijevozu znači da će terminali biti posluženi točno na vrijeme, a tvrtke koje preuzimaju i šalju robe tada uistinu mogu provesti logističko planiranje *just in time*.

Na panelu Barišić je istaknuo važnost svih trenutačnih gradilišta na željezničkoj mreži kako bi se postigla brza, moder-

na i učinkovita željeznica, prepoznajući kratkoročne probleme poput kašnjenja vlakova i smanjenih brzina kao neizbježan dio procesa prema dugoročnome boljitku. Unatoč izazovima u izradi voznog reda, angažirani su svi napor kako bi se zadovoljili različiti dionici, uz osluškivanje potreba prijevoznika, putnika i izvođača radova, iako ponekad ne uspijevaju udovoljiti svim zahtjevima. Iako je pred njima još puno posla, Barišić je izrazio vjeru da će konačni vozni red biti točan i pouzdan te istaknuo važnost ljudskoga čimbenika sve do završetka investicija i uvođenja suvremenoga načina upravljanja prometom, pozivajući na strpljenje i razumijevanje svih do tada.

Željko Ukić istaknuo je da ključ za kvalitetan vozni red i unapređenje usluga leži u dvokolosječnim elektrificiranim prugama, novim vlakovima i integriranome prometu, uz povećanje broja putnika. Dodao je da su se besplatna putovanja za učenike, studente, umirovljenike i osobe starije od 65 godina, uvedena u posljednjim godinama, pokazala kao uspješno ulaganje u privlačenje novih putnika. Ukić je najavio i dolazak baterijskih vlakova na istarske pruge te dizel-električnih vlakova na ličku prugu koji će omogućiti više polazaka između Zagreba i Splita.

Mladen Nikšić objasnio je da su Savez za željeznicu i HAKOM odabrali temu panel-diskusije o voznome redu jer primjećuju nedostatak dijaloga između upravitelja infrastrukture i prijevoznika te istaknuo da je veliki odziv na konferenciji potvrda relevantnosti teme. Istaknuo da samo zajedničkim naporima svih dionika može biti izrađen kvalitetan vozni red, koji je ključan za pružanje kvalitetnih usluga na tržištu željezničkih usluga te za poticanje razvoja gospodarstva i poboljšanje demografskih trendova. Za kraj su se svi panelisti složili s time da je kvalitetan vozni red ključ kvalitetne usluge, jednako kao što su to i međusobni dijalog i suradnja. ■

## KRATKE VIJESTI

**PRODAJA ELEKTRIČNIH AUTA U NJEMAČKOJ U SIJEČNJU 2024. PALA ZA ČAK 55 POSTO**

Iako građevinski sektor ima ključnu ulogu u podršci električnoj mobilnosti kroz izgradnju infrastrukture za punjenje i promicanje održivih projekata, trenutni trendovi pokazuju opadanje interesa za kupnju električnih vozila. U siječnju 2024. prodaja električnih automobila u Njemačkoj doživjela je pad od čak 55 posto u usporedbi s prethodnim razdobljem. Prodaja novih električnih vozila u siječnju 2024. pala je za 54,9 posto u odnosu na prosinac 2023., dok je prodaja *plug-in* hibrida smanjena za 19,6 posto. Nasuprot tomu, prodaja vozila s unutarnjim izgaranjem bilježi rast veći od devet posto. Taj pad prodaje električnih vozila ne može se pripisati samo prestanku poticaja; gospodarska slabost, visoki troškovi financiranja te geopolitičke napetosti doprinose općemu smanjenju prodaje novih električnih vozila. Nedostatak poticaja za električna vozila izazov je za proizvođače automobila, koji su primorani snižavati cijene kako bi ostali konkurentni na tržištu. Predviđa se nastavak snižavanja cijena i u 2024., što bi moglo donekle ublažiti negativne trendove. Unatoč tome očekuje se da će se njemačko tržište automobila smanjiti za jedan posto u istoj godini, dok će prodaja električnih vozila pasti za oko devet posto, unatoč povećanju opsega proizvodnje. Dok se Njemačka suočava s izazovima u automobilskoj industriji, ostaje jedan od najvećih svjetskih izvoznika automobila, što bi moglo pružiti određeno olakšanje u ovim izazovnim okolnostima. ■

**ODOBRENO FINANCIRANJE PROJEKTA ADAPTACIJE OBJEKTA PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE SLANO**

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije odobrilo je financiranje projekta "Adaptacija objekta pri-

marne zdravstvene zaštite Slano – faza II.". Projekt je za Dubrovačko-neretvansku županiju pripremila Regionalna agencija DUNEA, a prijavljen je na Program podrške brdsko-planinskim područjima, čija je svrha pridonijeti održivome razvoju brdsko-planinskih područja u smislu poboljšanja dostupnosti lokalne infrastrukture i otklanjanja posljedica nastalih zbog vremenskih nepogoda karakterističnih za brdsko-planinska područja. Odobreni iznos financiranja iznosi 50 000 eura, a projekt će trajati šest mjeseci. Projekt je nastavak prošlogodišnjega projekta u sklopu kojeg su obnovljene zajedničke prostorije primarne zdravstvene zaštite u Slanome, a u drugoj će fazi biti obnovljene ambulante obiteljske medicine i prostorije za medicinske sestre te ambulanta dentalne medicine, kuhinja i soba patronažnih sestara. Druga faza adaptacije prostorija primarne zdravstvene zaštite u Slanom dodatno će poboljšati radne uvjete zdravstvenih djelatnika te omogućiti jačanje kvalitete zdravstvenih usluga u ruralnome području. Podsjetimo, kroz prvu fazu projekta osigurana su sredstva za obnovu ambulante i građevinske radove u iznosu od 60 tisuća eura. O tome da Dom zdravlja Dubrovnik sustavno ulaže u poboljšanje zdravstvene zaštite na području općine Dubrovačkog primorja svjedoči činjenica da je na temelju prekogranične suradnje HR i BIH za ordinacije obiteljske medicine i stomatološku ambulantu u Slanome nabavljena oprema vrijedna više od 14 tisuća eura. ■

**DOM ZDRAVLJA METKOVIĆ OBNAVLJA PROSTOR RADIOLOGIJE**

U sklopu Programa podrške regionalnom razvoju, u 2024. odobreno je 75 tisuća eura bespovratnih sredstava za projekt unutarnjega uređenja prostora radiologije Doma zdravlja Metković. Projekt unutarnjega uređenja prostora radiolo-

gije nastavak je ulaganja koje omogućuje primjereno postavljanje i sigurnu upotrebu CT uređaja i izravno je povezan s projektom Ministarstva zdravstva u sklopu kojega je, uz sufinanciranje Dubrovačko-neretvanske županije, pri samome kraju postupak nabave CT uređaja. U sufinanciranju projekta unutarnjeg uređenja prostora radiologije sudjeluje i Grad Metković s 33 tisuće eura. Nikola Dobroslavić, župan Dubrovačko-neretvanske županije, i Vili Beroš, ministar zdravstva, potpisali su Sporazum o zajedničkoj nabavi dvaju novih CT uređaja za domove zdravlja u Korčuli i Metkoviću. Riječ je o vrlo važnoj inicijativi Dubrovačko-neretvanske županije koja je u svojemu proračunu planirala sredstva za tu potrebu u iznosu od 265 tisuća eura. Iznos veći od 900 tisuća eura sufinancirat će se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. Ministarstvo zdravstva je početkom ove godine provelo otvoreni postupak javne nabave CT uređaja za zdravstvene ustanove na primarnoj i sekundarnoj razini zdravstvene zaštite. Očekuje se da će Dom zdravlja Metković i Dom zdravlja Korčula uskoro staviti u funkciju te vitalne uređaje, što će znatno unaprijediti dostupnost zdravstvene skrbi na području Dubrovačko-neretvanske županije. ■

**U PULI POTPISAN STOTI UGOVOR ZA OBNOVU PROČELJA ZGRADE; DO 2025. UREDIT ĆE SE 66 ZGRADA**

U pulskoj Komunalnoj palači 29. veljače 2024. svečano je potpisan stoti ugovor za obnovu građevina koje Grad Pula sufinancira preko Programa obnove pročelja građevina na području grada Pule, pod popularnim nazivom Dolcevita, i to za obnovu ugaone stambene građevine na adresi Stankovićeve 7/ Zadarska, koja je pod upravljanjem *Eki inženjeringa*. Ugovore su potpisali gradonačelnik Pule Filip Zoričić i predstavnik upravitelja zgrade *Eki inženjeringa* Eduard Cinkopan.

## KRATKE VIJESTI

Filip Zoričić, gradonačelnik grada Pule, istaknuo je da program Dolce Vita ima dobru namjeru te da je gradska uprava znatno povećala subvencije za obnovu fasada. Također je istaknuo uspostavu dobre komunikacije s upraviteljima zgrada te aktivno sudjelovanje građana. Grad Pula planira do kraja 2025. obnoviti ukupno 66 zgrada, što će biti stotinu obnovljenih zgrada u razdoblju od 12 godina trajanja programa Dolce Vita. Tom je prigodom istaknuo i visoke razine sufinanciranja kao ključan faktor za uspješnu obnovu fasada. Gradonačelnik je podsjetio i na promjene u Programu obnove pročelja građevina na području grada Pule. Znatno su povećani najveći iznos te postotak sufinanciranja obnove uličnih pročelja i postranih pročelja vidljivih s ulice, a ugaonim zgradama sufinancira se obnova obaju uličnih pročelja ako zadovoljavaju propisane uvjete. Za zgrade u zonama prioriteta uvedeno je dodatno sufinanciranje od 20 posto u dijelu iznosa koji prelazi 107 tisuća eura, ako obnova uličnoga pročelja i postranih pročelja vidljivih s ulice prelazi takvu investiciju. U obnovu pročelja obavezno ulazi i obnova/zamjena stolarije/bravarije, što se također sufinancira. Pojednostavljena je prijava i dokumentacija za građevine izvan zaštićene kulturno-povijesne cjeline tako da se već odlukom propisuju opća pravila oblikovanja, a od dokumentacije dostatan je elaborat obnove s pripadajućim troškovnikom. Uspješna provedba programa Dolce Vita bazira se na dugogodišnjoj suradnji Grada i pulskih upravitelja zgrada, koja pruža izravan uvid u potrebe na terenu, što je i omogućilo tu uspješnu prilagodbu Programa obnove pročelja, koji iz dana u dan doprinosi ljepšoj vizuri grada Pule. ■

### POTPISAN UGOVOR ZA IZGRADNJU VANJSKIH REKREACIJSKIH BAZENA U BJELOVARU

U Velikoj vijećnici Gradske uprave grada Bjelovara kraljem veljače 2024. organizirano je svečano potpisivanje ugovora za izgradnju vanjskih rekreacijskih bazena. U ime Grada Bjelovara ugovor je potpisao gradonačelnik Mirko Duspapa, a u ime izvođača radova, tvrtke *GIC GRADNJE d.o.o.*, direktor Boris Heljić, dipl. ing. građ. U sklopu postojećeg kompleksa "Vijuš" u roku od četiri mjeseca planirana je izgradnja vanjskih rekreacijskih bazena s pratećim sadržajem. Vanjski rekreacijski bazeni sastojat će se od četiriju odvojenih cjelina: bazena za djecu s prskalištem, bazena s masažama odnosno *jacuzzi* namijenjen za korištenje odraslih posjetitelja, bazen za učenje plivanja i vodeni park. Između bazena planirano je oblikovanje zelenoga otoka. Dječji bazen bit će okruglog oblika i namijenjen maloj djeci. Imat će mali tobogan, vodeno drvo, vodene topove i rotirajuću metu te će biti funkcionalno povezan s prostorom prskališta, koji će imati vodene lukove i podne mlaznice. Vodeni je park središnja atrakcija projekta, a činit će ga najveći bazen s vodenim tornjem, pet tobogana i dvije kante za prskanje odnosno vodenim atrakcijama kako bi se najmlađim posjetiteljima omogućio aktivniji i zabavniji boravak na gradskim bazenima. Ugovorena vrijednost radova je 3.635.192,93 eura bez PDV-a, odnosno 4.543.991,16 eura s PDV-om. ■

### POTPISAN UGOVOR ZA PROJEKT IZGRADNJE PODRUČNOG ODJELA OŠ-A PITOMAČA I TRODIJELNE ŠKOLSKE SPORTSKE DVORANE

Igor Andrović, župan Virovitičko-podravske županije, i predstavnici zajednice

ponuditelja koju čine građevinske tvrtke *Building d.o.o.* i *Arcitec-Ivšić d.o.o.* potpisali su 12. veljače 2024. Ugovor o izradi projektno-tehničke dokumentacije za projekt izgradnje Područnog odjela Osnovne škole Petra Preradovića Pitomača i trodijelne školske sportske dvorane.

Osnovna škola Petra Preradovića Pitomača trenutačno broji 689 učenika i 47 razrednih odjela u matičnoj školi te u 10 područnih škola. Zato je projektiran Područni odjel Osnovne škole Petra Preradovića Pitomača za 336 učenika u 12 razrednih odjela kako bi se od školske godine 2026./2027. nastava mogla održavati u jednoj smjeni. Uz Područni odjel projektirat će se i trodijelna školska sportska dvorana.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja u listopadu 2023. dalo je suglasnost na Idejno rješenje od stopostotnog financiranja školske zgrade, od čega financiranje dvorane čini 42,18 posto, a financiranje vanjskog prostora 80,48 posto. Razliku u financiranju snosit će Općina Pitomača i Virovitičko-podravska županija.

Uz školu i dvoranu u Pitomači Virovitičko-podravska županija prijavila je još osam projekata izgradnje, nadogradnje i rekonstrukcije škola i sportskih dvorana (OŠ Gradina – rekonstrukcija škole, OŠ Eugena Kumičića Slatina – rekonstrukcija škole, OŠ Josipa Kozarca Slatina – rekonstrukcija škole i trodijelna školska dvorana, OŠ Nova Bukovica – rekonstrukcija škola i dvodijelna dvorana, OŠ Orahovica – nova škola i dvodijelna dvorana, OŠ Čačavica – rekonstrukcija škole, PŠ Josipovo – rekonstrukcija i nadogradnja škole, PŠ Mala Črešnjevica – rekonstrukcija škole). Za svih osam projekata čeka se suglasnost Ministarstva znanosti i obrazovanja, a priprema se i idejno rješenje za izgradnju dvodijelne dvorane u Suhopolju.